

BO
ZAR

BELGIAN
NATIONAL
ORCHESTRA

Roberto González-Monjas,
leiding

Victor Julien-Laferrière, cello

25 & 27 SEPT. '20

GROTE ZAAL HENRY LE BŒUF

ROBERT SCHUMANN

1810-1856

Concerto voor cello en orkest in a,
op. 129 (1850)

- Nicht zu schnell
 - Langsam
- Sehr lebhaft

MAURICE RAVEL

1875-1937

Pavane pour une infante défunte,
versie voor orkest (1910)

JOSEPH HAYDN

1732-1809

Symfonie nr. 103 in Es, Hob.I:103,
« Roulement de timbales » (1795)

- Adagio - Allegro con spirito
- Andante più tosto allegretto
 - Minuet - Trio
- Finale. Allegro con spirito

Duur: ± 1u20

ROBERT SCHUMANN

Concerto voor cello en orkest in a, op. 129

In slechts twee weken tijd tijdens de maand oktober 1850 componeerde Schumann zijn *Celloconcerto* op. 129. Kort daarvoor was de componist met zijn vrouw Clara uit Dresden naar Düsseldorf komen wonen waar het stadsbestuur hem de functie van muziekdirecteur had aangeboden. Hoewel we ons nog vier jaar bevinden vóór zijn tragische zelfmoordpoging in de Rijn, werd Schumann in deze periode reeds geplaagd door depressieve en melancholische buien. Zijn *Celloconcerto* ademt niettemin nog een sfeer van gelukkige creativiteit.

Schumanns *Celloconcerto* is een driedelig werk, dat in een ruk wordt gespeeld. Het orkest speelt een minder actieve rol, een bewuste keuze van de componist omdat een cello niet op dezelfde manier kan optornen tegen een 'symfonische massa' als bijvoorbeeld een piano. Het feit dat de componist geen virtuoze effecten nastreeft, maar de solist liever laat dialogeren met het orkest, maakt dat het muzikale discours een vrijheid krijgt die we zelden in Schumanns symfonische werken terugvinden.

Hoewel de structuur klassiek blijft (*Nicht zu schnell* in de sonatevorm; *Langsam* in een Liedvorm; *Sehr lebhaft* als finale met het technisch hoogtepunt voor de violist), is de taal romantisch en nergens wordt de poëtische wereld van Schumann doorbroken voor de grillen van de solist. Er zit in het werk trouwens ook geen cadenza in de gebruikelijke zin van het woord. Enkel op het einde van de finale komt er een ogenschijnlijk geïmproviseerde partij voor, begeleid door pizzicati van de strijkers en enkele noten van de blazers. Een moment van pure klankpoëzie en vol theatraliteit.

Om talloze redenen is dit werk een van de origineelste concerten uit de romantiek: een gedicht, veel meer dan een bravourestuk. De eerste uitvoering van het werk vond plaats in 1860, vier jaar na de dood van de componist.

MAURICE RAVEL

Pavane pour une infante défunte

De *Pavane pour une infante défunte* was oorspronkelijk een pianostuk, geschreven in het begin van het jaar 1899. Ricardo Viñes creëerde het werk op 5 april 1902 in Parijs. Het werk is opgedragen aan Prinses Edmond de Polignac, een Parijse mecenas op het einde van de 19e eeuw. Ravel schreef in

1910 een orkestrale versie van het werk, waarvan de eerste uitvoering plaatsvond in de zomer van 1911 in Londen, onder leiding van Henry Wood. De orkestrale versie geniet ondertussen het meeste bekendheid.

Over de titel had Ravel het volgende te zeggen: “ Bij het ineenknutselen van de woorden waaruit deze titel is samengesteld, heb ik slechts gedacht aan het plezier om een alliteratie te maken. Aan deze titel niet meer belang toeschrijven dan hij heeft. Niet gaan dramatiseren. Het is geen treurzang voor een onlangs gestorven infante, maar veeleer een pavane die deze kleine prinses indertijd had kunnen dansen aan het Spaanse hof.”

Deze langzame en ernstige *Pavane* heeft een instrumentatie met fluwelen klankkleuren: twee fluiten, een hobo, twee klarinetten, twee fagotten, twee hoorns, een harp (of een piano) en een gedempt strijkerskwintet. Het melancholische, elegante en eenvoudige karakter zorgde ervoor dat dit werk zou uitgroeien tot een van Ravels meest geliefde werken.

JOSEPH HAYDN

Symfonie nr. 103 in Es, Hob.I:103, “ Met de paukenroffel”

Tijdens zijn twee verblijven in Londen (1791-1792 en 1794-1795) legt Haydn zich voornamelijk toe op instrumentale muziek en creëert hij in slechts vijf jaar tijd een symfonische cyclus met een tot dan toe ongekennde omvang, vindingrijkheid en durf. In de twaalf Londense symfonieën horen we een componist op het toppunt van zijn kunnen: het thematische werk bereikt er een absoluut volmaakte logica en natuurlijkheid.

De *Symfonie* nr. 103 in Es werd in 1795 gecomponeerd en op 2 maart in Londen gecreëerd. Dit voorlaatste werk uit de Londense cyclus van symfonieën dankt zijn bijnaam “ Met de paukenroffel” aan de *Adagio*-inleiding waarin de pauken een verrassende solo hebben. Het vervolg is nog vreemder: de fagotten, celli en contrabassen laten unisono een soort van *Dies Irae* horen. Dit citaat duikt opnieuw op, maar dan in een andere gedaante, in het *Allegro con spirito* dat volgt. En – een zeldzaamheid bij Haydn – de trage inleiding komt op het einde van de beweging terug, waardoor een opvallend contrast ontstaat.

Het tweede deel, *Andante più tosto Allegretto*, is in de variatievorm

geschreven en afwisselend gebaseerd op twee thema's van volkse oorsprong. Vanwege haar allures die aan een trage mars doen denken, haar Slavische weerklank en haar bruuske veranderingen qua atmosfeer, hoor je al elementen die doen denken aan symfonieën van Schubert en Mahler.

Ook het *Menuet* is doordrongen van volkse accenten, met een melodie van een tirolerdans, en in het *Trio* een vloeiende melodische lijn die door de klarinetten wordt ondersteund.

Het briljante *Allegro con spirito* ten slotte opent met hoorneschal en is een soort van perpetuum mobile. Het is een buitengewoon voorbeeld van een schriftuur waarbij met slechts één thema wordt gewerkt. Het begin van deze symfonie mag dan al in mysterieuze nevelen gehuld zijn, het werk eindigt op klaarlichte dag.

BIOGRAPHIES

© Marco Borggreve

ROBERTO GONZÁLEZ-MONJAS, leiding

De jonge Spaanse dirigent Roberto González-Monjas werkt pijlsnel aan een carrière in de internationale scene. Hij wordt gevraagd door prestigieuze orkesten als het Mozarteumorchester Salzburg, Camerata Salzburg, Lahti Symphony Orchestra, het Belgian National Orchestra, Orchestre national d'Île-de-France. Momenteel is hij chef-dirigent van de Dalasinfoniettan. Daarnaast is hij ook een gerenommeerd violist en werkt hij samen met Ian Bostridge, Yuja Wang, Janine Jansen, Alexander Lonquich, Lisa Batiashvili, Thomas Quasthoff en Andrés Schiff.

© Jean-Baptiste-Millot

VICTOR JULIEN-LAFERRIÈRE, cello

Victor Julien-Laferrière is eerste prijswinnaar van de allereerste Koningin Elisabethwedstrijd voor cello in 2017. Hij studeerde bij Roland Pidoux, Heinrich Schiff en Clemens Gagen in respectievelijk Paris, Wenen en Salzburg. Hij treedt op met de meest prestigieuze orkesten als het Koninklijk Concertgebouworkest, het Orchestre National de France en de Nordwestdeutsche Philharmonie. Daarnaast speelt Julien-Laferrière geregeld recitals en kamermuziek op de grootste podia van Europa. Zijn discografie is bijzonder uitgebreid. Voor zijn album met de pianist Adam Laloum ontving hij in 2017 een Diapason d'or.

© Veerle Vercauteren

BELGIAN NATIONAL ORCHESTRA

Het Belgian National Orchestra, dat werd opgericht in 1936, is de geprivilegieerde partner van BOZAR. Sinds 2017 staat het orkest onder leiding van de Amerikaanse dirigent Hugh Wolff. Het Belgian National Orchestra treedt op met solisten van wereldformaat als Vilde Frang, Gidon Kremer en Rolando Villazón. Verder investeert het Belgian National Orchestra in de toekomstige generatie luisteraars en deinst het niet terug voor vernieuwende projecten, zoals met pop-rockartiest Ozark Henry. Tot de bekroonde discografie, voornamelijk op het label Fuga Libera, behoren onder meer zes opnames onder leiding van voormalig chef-dirigent Walter Weller.

concertmeester

Tatiana Samouil

eerste viool

Isabelle Chardon*

Sarah Guiguet*

Maria Elena Boila

Nicolas de Harven

Françoise Gilliquet

Philip Handschoewerker

Akika Hayakawa

Ariane Plumerel

José Rodriguez

Serge Stons

Dirk Van De Moortel

tweede viool

Nathalie Lefin*

Jacqueline Preys

Sophie Demoulin

Isabelle Deschamps

Hartwich D'Haene

Pierre Hanquin

Anouk Lapaire

Ana Spanu

Challain Ferret

altviool

Marc Sabbah*

Sophie Destivelle

Peter Pieters

Marinella Serban

Silva Tentori

Edouard Thisse

cello

Herwig Coryn

Tine Muylle*

Solène Beaudet

Philippe Lefin

Uros Nastic

Harm Van Rheeden

contrabas

Svetoslav Dimitriev*

Ludo Joly*
Dan Ishimito
Miguel Meulders

fluit

Denis-Pierre Gustin*
Laurence Dubar*

hobo

Arnaud Guittet*
Bram Nolf*

klarinet

Jean-Michel Charlier**
Julien Beneteau*

fagot

Gordon Fantini**
Filip Neyens*

hoorn

Anthony De Vriendt*
Katrien Vintioen*

trompet

Leo Wouters**
Davy Taccogna*

harp

Annie Lavoisier**

pauken

Guy Delbrouck**

** lessenaaraanvoerder

* solist

Steun

loterie nationale nationale loterij

.be

We danken onze BOZAR PATRONS,
publieke, institutionele en structurele
partners, stichtingen en mediapartners voor hun
steun.

Wij danken ook de partners van het Belgian
National Orchestra.

OPMAAK VAN HET PROGRAMMABOEKJE

Coördinatie Maarten Sterckx

Redactie Maarten Sterckx, Luc Vermeulen,
archieven BOZAR (Thomas De Mey)

Grafiek Olivier Rouxhet en Sophie

Van den Berghe